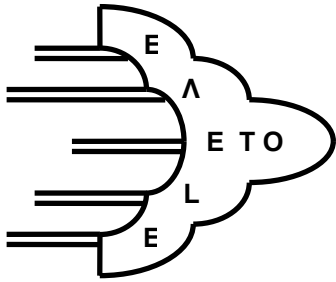

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Σωκράτη Τσάκωνα 5, 15236 ΠΕΝΤΕΛΗ
Αρ.Τηλεφ.: 2013778
Αρ.Τηλεομ.: 8068299

Αρ.14 Οκτώβριος 1995
ISSN 1106-1073

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της ελληνικής ορολογίας.. Συμβολή στην ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

ΧΡΕΙΑ ΝΕΟΛΟΓΙΣΜΩΝ

Με την ανάπτυξη της διακρατικής συνεργασίας και της επικοινωνίας με άλλες χώρες, δεχόμαστε **καταιγισμό καινούριων εννοιών** όσο ποτέ στο παρελθόν.

Το **πρόβλημα**, γιατί για τεράστιο πρόβλημα πρόκειται, απαιτεί τη συστράτευση όλων όσων ενδιαφέρονται να μην κατακτηθεί η γλώσσα μας από ξένους όρους, φαινόμενο που έχει πάρει διαστάσεις στις μέρες μας. Είναι κατανοητή η δυσκολία που αντιμετωπίζει καθένας και καθεμιά που δίχως ειδικές γνώσεις μεταφράζει ξενόγλωσσα κείμενα στη γλώσσα μας, πολλές φορές μην κατανοώντας ούτε την έννοια που έχει ο ξένος όρος.

Η **εύκολη λύση**, την οποία όλοι μας πολλές φορές αναγκάζομαστε να ακολουθήσουμε, είναι να **μεταφέρουμε τον ξένο όρο αυτούσιο**, διατάζοντας ακόμα και να τον μεταγραμματίσουμε. Φυσικά, δεν αναφερόμαι σε ξένα **δάνεια** που καθιερώνονται στη γλώσσα μας και προπαντός διεθνοποιημένους όρους, όπως **ρομπότ ή ραντάρ**.

Εκείνο που αποτελεί κίνδυνο είναι **καινοφανείς έννοιες** που καθιερώνονται με τους ξένους όρους. Σε όσες περιπτώσεις εκείνοι που μεταφέρουν πρώτοι την καινούρια έννοια την ονοματίζουν με επιτυχή ελληνικό όρο αυτός καθιερώνεται και αποφεύγεται η χρήση ξένου όρου. Όμως, πολλοί που μοχθούν δεν ευτυχούν να δουν το όρο που πρότειναν να καθιερώνεται. Ακόμα υπάρχει δυσκολία στη διάδοση των νεολογισμών. Επιτυχείς προτάσεις μένουν άγνωστες, κρυμμένες σε κάποιο άρθρο ή βιβλίο που δεν το γνωρίζουν εκείνοι που αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα. Αποτέλεσμα η χρήση αυτούσιου του ξένου όρου ή και καινούρια διαφορετική απόδοση πιο πολύ ή πιο λίγο επιτυχής.

Από τα παραπάνω είναι φανερό ότι δεν αρκεί να **προτείνονται** νεολογισμοί, που είναι απαραίτητο, αλλά υπάρχει ανάγκη αυτοί να γίνονται **προσιτοί**. Για το σκοπό αυτό, η ΕΛΕΤΟ θα διαθέτει χώρο στο "Ο", όπου θα δημοσιεύονται προτάσεις νεολογισμών, αλλά και ορθές αποδόσεις ξένων όρων με υπάρχοντες όρους της Ελληνικής Γλώσσας λ.χ. **sponsor - χορηγός**. Ακόμα, θα τηρείται **συλλογή των προτεινόμενων νεολογισμών** διαθέσιμη σε κάθε ενδιαφερόμενο.

B.A.Φ.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ

Η δεύτερη **συνεστίαση μελών και φίλων της ΕΛΕΤΟ** αποφασίστηκε από το ΔΣ να πραγματοποιηθεί στις **24-11-95**, ημέρα **Παρασκευή** και ώρα **20.30** στην ίδια ταβέρνα («Ο Χρήστος» Δουκίσσης Πλακεντίας 34, ΧΑΛΑΝΔΡΙ) όπου έγινε η πρώτη με μεγάλη επιτυχία. Η συμμετοχή κοστίζει **4.000 δρχ. ανά άτομο** και αναμένεται να είναι αθρόα. Το ΔΣ σας περιμένει.

K.B.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ

Όπως είχαμε προαναγγείλει στο προηγούμενο φύλλο η **Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων του ΟΤΕ**, η υπεύθυνη για τη λειτουργία της **ΜΟΤΟ** (Μόνιμης Ομάδας Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας) ολοκλήρωσε την προετοιμασία του **"Τεύχους Α"** της **4ης Έκδοσης του Ενιαίου Λεξιλογίου Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας της ΜΟΤΟ** και έχει ήδη αρχίσει την εκτύπωση και αποστολή των αντιτύπων στους αποδέκτες της **ΜΟΤΟ**.

Το υπόψη τεύχος περιλαμβάνει **Αγγλοελληνικό Λεξιλόγιο με 7638 αντιστοιχίες όρων** και **Λεξιλόγιο Αρκτικολέξεων και Συνομογραφιών με 1094 αντιστοιχίες**.

K.B.

ΕΛΛΗΝΟΓΕΝΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (1)

Μια γωνιά του "Ο" θα είναι αφιερωμένη στην έρευνα της **Ελληνογένειας των ξενόγλωσσων όρων**. Είναι γνωστό ότι δεκάδες χιλιάδες λέξεις της Ελληνικής γλώσσας έχουν περάσει σε όλες τις γλώσσες της Γης και απ' αυτές ένας εξίσου σημαντικός αριθμός έχει περάσει στην αντιστοιχη **επιστημονική ορολογία**. Ορισμένες είναι εύκολα αναγνωρίσιμες γιατί χρησιμοποιούνται σχεδόν αυτούσιες. Δεν θα ασχοληθούμε όμως με αυτές. Θα εστιάσουμε την προσοχή μας σε αυτές που για ποικίλους λόγους **δεν αναγνωρίζονται εύκολα**. Μεταξύ των αιτίων της μη αναγνώρισης θα καταγράψουμε και το γεγονός ότι η αντιστοιχη ελληνική λέξη **έχει περιπέσει σε αχρηστία ή χρησιμοποιείται σπάνια**. Οι γλώσσες στις οποίες θα κινηθούμε θα είναι η **αγγλική** κατά κύριο λόγο και η **γαλλική, ιταλική, ισπανική** και **γερμανική** χωρίς να αποκλείσουμε εκ προοιμίου και όλες τις άλλες. Οι πηγές, ελλείψει χώρου, δεν παρατίθενται, θα είναι, όμως, στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου.

Καλούνται όσοι από τους αναγνώστες διακατέχονται από το ίδιο ερευνητικό μένος, να μας στείλουν τα δικά τους σταχυολογήματα για δημοσίευση χωρίς να παραλείψουν και τις πηγές τους, τις οποίες πρέπει να έχουν στη διάθεση του "Ο".

Το **"μέλδομαι = τήκομαι, λειώνω"** έχει δώσει το ρήμα **to melt**.

Το ρήμα **"μινύθω = μικραίνω, ελαττώνω σε μέγεθος"**, έδωσε στα λατινικά το ρήμα **minuo = μικραίνω**, απ' όπου το **minimum**.

Το ομηρικό ρήμα **"σίνομαι = βλέπω κάποιον"** δίνει το όνομα Σίνης (βλέπε Θησέως κατορθώματα) και το **"sinister = δυσσίωνος"**.

Η **"Λεκάνη"** έδωσε το λατινικό **lanx - cis** που είναι ο δίσκος της ζυγαριάς η οποία είχε δύο (**bis**) τέτοιους δίσκους που στη ιταλική λέγεται **bilancia** και στην αγγλική **balance**.

Το ρήμα **"όρνυμι"** από το οποίο παράγεται η **όρνις - θος**, έδωσε στα λατινικά το ρήμα **orior = σηκώνω, ανυψώνω**, από το οποίο παράγονται τα **origo - inis = πηγή, πρόλευση**, το **ordo - inis = σειρά, τάξη** και και το **ortus - us = η ανύψωση των ουρανίων σωμάτων, η ανατολή, από τα οποία προέρχονται, αντίστοιχα, στην αγγλική τα origin, order και orient, καθώς και τα παράγωγά τους**.

Σε επόμενο "Ο" θα επανέλθουμε. Περιμένουμε τα γραμματά σας.
Γ.Α.Τ.

ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΟΛΟΓΙΑ

Η Γερμανική Ένωση Ορολογίας (Deutscher Terminologie-Tag e.V.) οργανώνει συμπόσιο με τίτλο: "Terminologie für ein Vielsprachiges Europa" (Ορολογία για μια πολυγλωσσική Ευρώπη) στις 12 και 13 Απριλίου 1996 στο Συνεδριακό Κέντρο Maternushaus της Κολωνίας στη Γερμανία. Πληροφορίες: Jens Hiltmann (DTT Secretary) c/o Translingua, Hans Bfcker - Str.29, -53225 Bonn, Germany, Tel. +49-228-97557-55.

B.A.Φ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η ΕΛΕΤΟ αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει τα έντυπα που δημοσίευσαν ή πρόβαλαν τη "Διακήρυξη - Πρόσκληση προς κάθε φίλο της Ελληνικής Γλώσσας". Τα έντυπα αυτά είναι: *Εφημερίδα "Ναυτεμπορική"*, φύλλο στις 6 Αυγούστου 95, αρμόδιος ο δημοσιογράφος Σταύρος Μονεμβασιώτης, *"Δελτίο Πανελληνίου Συλλόγου Μηχανολόγων-Ηλεκτρολόγων"*, τεύχος 277, Σεπτεμβρίου 1995, αρμόδιος ο Διευθυντής σύνταξης Θανάσης Κονταξής, *"Ενημερωτικό Δελτίο ΓΓΕΤ"*, τεύχος Ιούλ.-Αύγ.1995, αρμόδια Αλεξία Βασιλά.

B.A.Φ.

Η ΕΛΕΤΟ ΣΤΗΝ 6η ΕΧΡΟΛΙΒΡΕΣ

Η ΕΛΕΤΟ στα πλαίσια της απόφασης του ΔΣ να δραστηριοποιηθεί προς την κατεύθυνση της δημοσιοποίησης του έργου της και της προσέλευσης νέων μελών συμμετείχε στο 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Καθηγητών Γαλλικής με θέμα "Το μέλλον της Γαλλικής Γλώσσας σε μια πολυ-πολιτισμική Ευρώπη" που πραγματοποιήθηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης από 28.09 μέχρι 1/10/1995. Εκεί, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, λειτούργησε η 6η ΕΧΡΟΛΙΒΡΕΣ με περίπτερα εκδοτών και φορέων όπως το Γαλλικό Ινστιτούτο, η Εταιρεία CompuLink και η ΕΛΕΤΟ. Η συμμετοχή στο Συνέδριο ήταν πολύ μεγάλη και το ενδιαφέρον για εγγραφή, ή/και συνεργασία με την ΕΛΕΤΟ ανάλογη. Επιστημάνθηκε η σπουδαιότητα της εκεί παρουσίας μας, τόσο από τους συνέδρους, που επισκέπτονταν το περίπτερό μας όσο και στο αμφιθέατρο, στα εργαστήρια που είχαν θέμα τη μετάφραση και την ορολογία.

Μας ζητήθηκε να παρουσιάσουμε την ΕΛΕΤΟ στο τριμηνιαίο περιοδικό τους που θα κυκλοφορήσει τον Ιανουάριο και έχει αποδέκτες πάνω από 2.000 μέλη του, ώστε να υπάρξει συνέχεια της προσπάθειάς μας στη Θεσσαλονίκη.

Ευελπιστούμε, λοιπόν, σε μια δημιουργική, επιστημονική συνεργασία με τον εν λόγω Σύλλογο καθηγητών και στη συνέχιση αυτής της καμπάνιας δημοσιοποίησης του έργου μας σε συγγενείς επιστημονικούς συλλόγους.

Θ.Α.

ΤΟ "ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ" ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Στα γραφεία 112 και 101 του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου του Υπουργείου Παιδείας (Μεσογείων 392) λειτουργεί από καιρό "Εργαστήρι Ορολογίας (και Γλώσσας)" κάθε Τετάρτη, 10-12 μ. με ελεύθερη συμμετοχή. Έμφαση στην Επιστημονική Ορολογία την πρώτη Τετάρτη κάθε μήνα.

Για τη ΜΕΠΟ και το Δίκτυο ΕΣΤΕΠΕ-ΕΥΔΙΣΕΔ Σ.Η.Δ.

ΜΙΑ ΛΥΣΗ ΣΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ Αρ.12: ζακερδία!

Μεταξύ των προηγημάτων της αρχαίας Ελληνικής γλώσσας είναι και το "ζα" = πολύ. Το επίθημα έχει επιβιώσει στην παγκοίνως γνωστή λέξη "ζάπλουτος". Στον Όμηρο και τον Ησίοδο συναντάμε:

- ζάθεος = πολύ θεός, πανίερος
- ζαφλεγής = φλογερός
- ζατρεφής = ευτραφής.

Η λέξη *jackpot* προτείνεται να αποδοθεί, μεταξύ άλλων, με την λέξη "ζακερδία" = ζα + κέρδος = πολύ μεγάλο κέρδος - που βέβαια είναι νεολογισμός - για τους παρακάτω λόγους:

- και τα δύο συνθετικά είναι ελληνικά και μαζί αποδίδουν την έννοια του σωρευμένου μεγάλου κέρδους.
- μετά από μία ζακερδία είναι βέβαιο ότι κάποιος ή κάποιες γίνονται ζάπλουτοι, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατάλληλα και σε διαφημιστικές εκφράσεις.

- ηχητικά, τα τρία πρώτα γράμματα του προτεινόμενου όρου ζακερδία, έχουν συνάφεια με το πρώτο συνθετικό (*jack*) του *jackpot*.
- αν σε μία ή περισσότερες διαδοχικές κληρώσεις του *λόττο* δεν εμφανιστεί *εξάρι* ο προτεινόμενος όρος *ζακερδία*, μπορεί με τις εκφράσεις ως *διπλή*, *τριπλή* κλπ. *ζακερδία* να αποδώσει θαυμάσια τα αντίστοιχα *διπλό*, *τριπλό* κλπ. *jackpot*.
- έναν αποδεκτός νεολογισμός είναι προτιμότερος από έναν ξενόγλωσσο όρο.

Γ.Α.Τ

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ	
ΓΓΕΤ:	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
ΓΕΣΥ:	Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο (της ΕΛΕΤΟ)
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΛΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης
ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1	Ομάδα Εργασίας "Ορολογία Πληροφορικής"
ΜΕΠΟ:	Μόνιμη Ομάδα Ορολογίας (του Πανελλ. Συλλόγου Μηχανολόγων-Ηλεκτρολόγων)
ΜΟΤΟ:	Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ ...έλα κι εσύ

Το ΓΕΣΥ για το Πρόβλημα Αρ.12

Το ΓΕΣΥ, σε πρόσφατη συνεδρίασή του, εξέτασε τις - λίγες ομολογουμένως - προτάσεις από αναγνώστες για το Πρόβλημα Αρ.12 και αποφάσισε: για τον όρο *Internet* να μείνει στην πρόταση του Φύλλου Αρ.12, να επιλέξει μια απόδοση για τον όρο *zapping* και να ξαναθέσει ενώπιον των αναγνωστών του "Ο" τις δύο επικρατέστερες προτάσεις για τον όρο *jackpot*. Σε επόμενη δε συνεδρίασή του να οριστικοποιήσει και την απόδοση του τελευταίου αυτού όρου. Συγκεκριμένα:

- Internet:** **Ιντερνετ** (εφόσον πρόκειται για κύριο όνομα δικτύου) **διαδίκτυο** (αν χρησιμοποιηθεί ως είδος δικτύου).
- zapping:** **τηλεσάρωση**,
- jackpot:** **πολλαπλοκερδία ή ζακερδία**,

ΣΗΜΕΙΩΣΗ - Περισσότερα για την απόδοση "*ζακερδία*" βλέπε σε άλλο σημείο τούτου του Φύλλου.

Πρόβλημα Αρ.14

Η απόδοση του αγγλικού όρου *information* (που σημειωτέον είναι ενικού αριθμού) αποτελεί, πολλές φορές, *πονοκέφαλο* για τις Ομάδες Ορολογίας. Το ερώτημα είναι αν θα πρέπει να αποδοθεί ως "*πληροφορίες*" ή ως "*πληροφορία*". Η εμβάθυνση στο θέμα, αλλά και η πράξη, δείχνει ότι η απάντηση δεν είναι μονοσήμαντη. Τόσο η **ΜΟΤΟ** όσο και η Ομάδα **ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ ΟΕ1** χρησιμοποιούν, κατά περίπτωση, είτε το ένα είτε το άλλο, ανάλογα με τη συγκεκριμένη έννοια που αντιπροσωπεύει τόσο ο απλός όρος όσο και οι σύνθετοι όροι που τον περιέχουν. Ετσι:

- information* = **πληροφορία, πληροφορίες** (ο κοινός όρος)
- information*= **πληροφορία** (το βασικό μέγεθος, τόσο για τις Τηλεπικοινωνίες όσο και για την Πληροφορική, το οποίο ορίζεται στο πρότυπο *ΕΛΟΤ 1300.1*)

Το ΓΕΣΥ μελέτησε ιδιαίτερα τους πολύ πρόσφατα καθιερωμένους όρους *information society*, *information infrastructure* και *information industry* και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σωστότερο είναι το συνθετικό *information* στους όρους αυτούς να αποδοθεί ως "*πληροφορία*" (στον ενικό αριθμό) και μάλιστα ενάρθρωτος. Δηλαδή:

- information society* = **κοινωνία της πληροφορίας**
- information infrastructure* = **υποδομή της πληροφορίας**
- information industry* = **βιομηχανία της πληροφορίας.**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Μπορείτε να συμβάλετε ουσιαστικά στην αναζήτηση, εκ μέρους του ΓΕΣΥ, λύσεων σε σύγχρονα και σημαντικά ζητήματα ορολογίας. Κάνετε τις προτάσεις σας, σύντομα και τεκμηριωμένα, στο **τηλέφωνο 6118986** ή - ακόμα καλύτερα - στείλτε ένα σύντομο **τηλεομοιότυπημα** στον αριθμό **8068299**.

K.B